

Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

zo 17. novembra 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Článok 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora — Smernica 79/7/EHS — Článok 4 ods. 1 — Rovnosť zaobchádzania s pracovníkmi mužského a ženského pohlavia — Pracovníci na kratší pracovný čas, najmä ženy — Vnútroštátna právna úprava stanovujúca maximálnu výšku dávky v nezamestnanosti — Právna úprava, ktorá pri výpočte tejto výšky používa pomer medzi pracovným časom dotknutých pracovníkov na kratší pracovný čas a pracovným časom pracovníkov na plný pracovný úväzok“

Vo veci C-137/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Najvyšší súd Baskickej autonómnej oblasti, Španielsko) z 24. februára 2015 a doručený Súdnemu dvoru 20. marca 2015, ktorý súvisí s konaním:

María Pilar Plaza Bravo

proti

Servicio Público de Empleo Estatal Dirección Provincial de Álava,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predsedníčka siedmej komory C. Toader, sudcovia A. Prechal (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,
generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Španielske kráľovstvo, v zastúpení: L. Banciella Rodríguez-Miñón a A. Gavela Llopis, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: S. Pardo Quintillán, A. Szymtkowska a D. Martin, splnomocnení zástupcovia,

s prihliadnutím na rozhodnutie, prijaté po vypočutí generálneho advokáta, rozhodnúť odôvodneným uznesením podľa článku 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

* Jazyk konania: španielčina.

vydal toto

Uznesenie

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 1 smernice Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 1979, s. 24; Mim. vyd. 05/001, s. 215).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi pani Plaza Bravo a Servicio Público de Empleo Estatal Dirección Provincial de Álava (Verejná služba zamestnanosti, riaditeľstvo provincie Álava, ďalej len „SPE“) týkajúceho sa dávky v nezamestnanosti, ktorú poberala pani Plaza Bravo.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa článku 2 smernice 79/7 sa táto smernica vzťahuje najmä na pracovníkov, ktorých činnosť je prerušená z dôvodu nedobrovoľnej nezamestnanosti. Okrem toho uvedená smernica sa vzťahuje podľa jej článku 3 najmä na zákonné systémy, ktoré poskytujú ochranu pred nezamestnanosťou.
- 4 Článok 4 uvedenej smernice stanovuje vo svojom odseku 1:

„Zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie, že neexistuje žiadna priama či nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia, najmä s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, predovšetkým pokiaľ ide o:

- rozsah systémov a podmienky prístupu k nim,
- povinnosť platiť príspevky a výpočet výšky príspevkov,
- výpočet dávok vrátane ich zvýšenia s ohľadom na manžela/manželku a závislé osoby, a podmienky určujúce trvanie a zachovanie nároku na dávky.“

Španielske právo

- 5 Článok 211 všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení (Ley General de la Seguridad Social) schváleného kráľovským legislatívnym dekrétom 1/94 z 20. júna (BOE č. 154 z 29. júna 1994, s. 20658, ďalej len „LGSS“), v znení uplatniteľnom na skutkový stav vo veci samej, stanovuje:

„1. Vymeriavacím základom dávky v nezamestnanosti je priemer základu, z ktorého sa platilo poistné v nezamestnanosti za posledných 180 (odpracovaných) dní.

...

2. Výška dávky v nezamestnanosti sa určí tak, že na vymeriavací základ sa uplatnia nasledujúce sadzby: 70 % za prvých 180 dní a 50 % od stoosemdesiateho prvého dňa.

3. Maximálna výška dávky v nezamestnanosti je 175 % viacúčelového verejného ukazovateľa príjmu (indicador público de rentas de efectos múltiples, ďalej len „IPREM“) okrem prípadu, ak pracovník má jedno alebo viaceré nezaopatrené deti; v takom prípade táto suma predstavuje 200 %, resp. 225 % IPREM.

Minimálna výška dávky v nezamestnanosti je 107 % alebo 80 % IPREM podľa toho, či pracovník má, resp. nemá jedno nezaopatrené dieťa alebo viaceré nezaopatrené deti.

V prípade nezamestnanosti pre stratu zamestnania na kratší pracovný čas alebo na plný úväzok sa maximálne a minimálne sumy dávky, uvedené v predchádzajúcich pododsekoch, určia s prihliadnutím na IPREM vypočítaný na základe priemeru odpracovaných hodín za obdobie posledných 180 dní v zmysle odseku 1 tohto článku, pričom tento priemer sa upraví podľa dní v každom zamestnaní na kratší alebo plný úväzok počas uvedeného obdobia.

IPREM zohľadnený na účely tohto odseku je IPREM platný v čase vzniku nároku zvýšený o šestinú.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 6 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že žalobkyňa v hlavnom konaní pracovala od 30. marca 1977 ako čašníčka v hoteli patriacom do hotelového reťazca. Uzavrela pracovnú zmluvu na dobu neurčitú s kratším pracovným časom, podľa ktorej sa jej pracovný čas rovnal 60 % pracovného času zamestnanca na plný úväzok. Prispievala do španielskeho systému sociálneho zabezpečenia.
- 7 Dňa 9. mája 2013 prestala pracovať pre uvedenú spoločnosť, lebo sa na ňu vzťahoval postup hromadného prepúšťania z ekonomických, organizačných a výrobných dôvodov, ktorý ovplyvnil viaceré zariadenia daného reťazca, pričom bolo prepustených spolu 359 pracovníkov, z ktorých bolo 317 žien a 42 mužov.
- 8 Žalobkyňa vo veci samej po svojom prepustení požiadala o príspevkovú dávku v nezamestnanosti, ktorú jej 15. mája 2013 priznal SPE s účinnosťou od 10. mája 2013 a na obdobie 720 dní. Počiatočná výška tejto dávky, 21,74 eura denne, bola získaná výpočtom v dvoch krokoch.
- 9 V prvom kroku bola denná dávka v nezamestnanosti vypočítaná vynásobením základnej dennej sumy percentuálnou hodnotou 70 % podľa článku 211 ods. 2 LGSS. Tento denný vymeriavací základ bol získaný tak, že priemerná mesačná mzda prijatá žalobkyňou za posledných 180 odpracovaných dní, a to 1 554,52 eura, sa vydela tridsiatimi. Denná dávka teda predstavovala 36,27 eura.
- 10 V druhom kroku bola výška tejto dennej dávky obmedzená na maximálnu výšku v súlade s článkom 211 ods. 3 LGSS. Najprv sa, vzhľadom na to, že žalobkyňa nemala žiadne nezaopatrené dieťa, maximálna mesačná výška dávky v nezamestnanosti určila tak, že mesačný IPREM za rok 2013, teda 532,51 eura, zvýšený o jednu šestinú, bol vynásobený percentuálnou hodnotou 175 %. Získaná suma predstavovala 1 087,20 eura. Ďalej bola táto suma vydelená tridsiatimi, a tak sa získala maximálna denná suma dávky v nezamestnanosti. Nakoniec bola táto maximálna denná suma 36,24 eura upravená koeficientom 60 %, ktorý zodpovedá pracovnému času žalobkyne v rozsahu 60 % plného pracovného úväzku. Tento výpočet viedol k sume 21,74 eura zodpovedajúcej sume uvedenej v bode 8 tohto uznesenia.
- 11 Žalobkyňa podala správnu sťažnosť, ktorou sa domáhala toho, aby uvedený koeficient nebol na ňu uplatňovaný. Táto sťažnosť bola zamietnutá rozhodnutím SPE z 3. júla 2013. Rozsudkom z 30. júna 2014 Juzgado de lo social n° 3 de Vitoria-Gasteiz (Pracovnoprávny súd č. 3 vo Vitoria-Gasteiz) potvrdil toto rozhodnutie na základe článku 211 ods. 3 LGSS.
- 12 Vnútroštátny súd, na ktorý bolo podané odvolanie proti tomuto rozsudku, úvodom vysvetľuje, že práca na kratší pracovný čas je väčšinou v Španielsku vyhradená ženám. Túto všeobecne známu skutočnosť potvrdzuje najmä výskum aktívnej populácie vedený Národným štatistickým inštitútom (Instituto

Nacional de Estadística) v decembri 2014, podľa ktorého počet žien pracujúcich na kratší pracovný čas v Španielsku predstavuje 25,3 % celkového počtu zamestnaných žien, teda jedna zo štyroch žien, zatiaľ čo u zamestnaných mužov je tento podiel iba 7,8 %, teda menej ako jeden z dvanástich mužov.

- 13 Podľa tohto súdu vedie uplatňovanie článku 211 ods.3 LGSS k nepriaznivému zaobchádzaniu s pracovníkmi na kratší pracovný čas v porovnaní s pracovníkmi na plný pracovný čas, keďže toto ustanovenie stanovuje maximálnu sumu dávky v nezamestnanosti určenú s prihliadnutím na IPREM a vypočítanú podľa priemerného počtu odpracovaných hodín za posledných 180 dní práce.
- 14 Na zobrazenie tohto rozdielu tento súd uvádza, že taký pracovník na kratší pracovný čas bez nezaopatreného dieťaťa, ako je žalobkyňa vo veci samej, ktorej pracovný čas predstavuje 60 % pracovného času pracovníka na plný pracovný čas počas 180 dní pred prepustením, ktorého priemerná mzda, z ktorej odvádza poistné na sociálne zabezpečenie, je 1 554,52 eura, a ktorý stratí svoje zamestnanie aj keď odpracoval 36 rokov, poberá sumu 652,20 eura mesačne (21,74 eura x 30 dní) ako príspevkovú dávku v nezamestnanosti, kým pracovník na plný pracovný čas v podobnej rodinnej situácii, ktorý by poberal rovnakú mzdu a ktorý by odvádzal rovnaké poistné na sociálne zabezpečenie, by poberal 1 087,20 eura (36,24 eura x 30 dní).
- 15 Okrem toho sa vnútroštátny súd domnieva, že pravidlo dotknuté v konaní vo veci samej stanovené v článku 211 ods. 3 LGSS nie je odôvodnené objektívnymi okolnosťami a vedie k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie na základe pohlavia. Uvádza najmä, že pracovníci na plný pracovný čas a pracovníci na kratší pracovný čas odvádzajú rovnaký príspevok v rámci financovania ochrany proti riziku nezamestnanosti, ktorý závisí od poberanej mesačnej mzdy, hoci výška dávok, na ktoré majú nárok, sa veľmi líši. Takéto rozdielne zaobchádzanie zasahuje najmä ženy. Rozdiel sa zvyšuje priamo úmerne ku koeficientu týkajúcemu sa dĺžky pracovného času.
- 16 Za týchto podmienok Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (Najvyšší súd Baskickej autonómnej oblasti) rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 4 ods. 1 smernice 79/7 za okolností, akými sú okolnosti prejednávaneho sporu, vnútroštátnej právnej úprave, na základe ktorej sa pri výpočte sumy dávky v úplnej nezamestnanosti vyplývajúcej zo straty jediného zamestnania na kratší pracovný čas na všeobecne stanovenú maximálnu sumu uplatní podielový koeficient, ktorý zodpovedá percentuálnemu podielu kratšieho pracovného času na pracovnom čase porovnateľného pracovníka, ktorý pracuje na plný úväzok, s prihliadnutím na to, že v tomto členskom štáte sú pracovníkmi na kratší pracovný čas prevažne ženy?“

O prejudiciálnej otázke

- 17 Podľa článku 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak je položená prejudiciálna otázka zhodná s otázkou, o ktorej už Súdny dvor rozhodol, ak možno odpoveď na takúto otázku jednoznačne vyvodíť z judikatúry alebo ak odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku nevyvoláva žiadne dôvodné pochybnosti, Súdny dvor môže na návrh sudcu spravodajcu po vypočutí generálneho advokáta kedykoľvek rozhodnúť formou odôvodneného uznesenia.
- 18 V tejto veci je potrebné použiť uvedené procesné ustanovenie.
- 19 Je vhodné pripomenúť, že hoci je nepochybné, že právo Únie nezasahuje do právomoci členských štátov organizovať svoje systémy sociálneho zabezpečenia a že pokiaľ chýba harmonizácia na úrovni Európskej únie, je na právnej úprave každého členského štátu, aby stanovila podmienky poskytovania

dávok sociálneho zabezpečenia, stále platí, že pri výkone tejto právomoci musia členské štáty dodržiavať právo Únie (rozsudok Cachaldora Fernández, C-527/13, EU:C:2015:215, bod 25 a citovaná judikatúra).

- 20 V dôsledku toho právo Únie v zásade nezasahuje do voľby španielskeho normotvorcu stanoviť takým ustanovením, ako je článok 211 ods. 3 LGSS, maximálne a minimálne sumy dávky v nezamestnanosti a uplatňovať na tieto sumy redukčný koeficient týkajúci sa práce na kratší pracovný čas. Vo veci samej však treba preskúmať, či je táto voľba v súlade so smernicou 79/7 (pozri analogicky rozsudok Cachaldora Fernández, C-527/13, EU:C:2015:215, bod 26).
- 21 Na úvod treba konštatovať, že vnútroštátna právna úprava, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, nepredstavuje diskrimináciu priamo založenú na pohlaví, pretože sa uplatňuje bez rozdielu tak na zamestnancov, ako aj na zamestnankyne. Treba preto preskúmať, či predstavuje diskrimináciu nepriamo založenú na tomto kritériu.
- 22 Pokiaľ ide o otázku, či právna úprava, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, predstavuje, ako to naznačuje vnútroštátny súd, nepriamu diskrimináciu, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že ide o nepriamu diskrimináciu, keď pri uplatnení vnútroštátneho opatrenia, a to aj napriek jeho neutrálnej formulácii, dochádza v skutočnosti k znevýhodneniu omnoho väčšieho počtu žien ako mužov (rozsudok Cachaldora Fernández, C-527/13, EU:C:2015:215, bod 28 a citovaná judikatúra).
- 23 V prejednávanej veci je opodstatnené uviesť, že posúdenie vnútroštátneho súdu spočíva na predpoklade, že vnútroštátne ustanovenie dotknuté v konaní vo veci samej, a to článok 211 ods. 3 LGSS, sa týka skupiny pracovníkov s kratším pracovným časom, ktorú vo veľkej väčšine tvoria ženy.
- 24 V tejto súvislosti treba uviesť, že ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu a ako tiež uvádza španielska vláda, vnútroštátne ustanovenie dotknuté vo veci samej sa nevzťahuje na všetkých pracovníkov s kratším pracovným časom, ale výlučne na pracovníkov, v ktorých prípade sa s prihliadnutím na mzdu, ktorú poberali posledných 180 dní práce, majú uplatňovať maximálne a minimálne sumy dávky v nezamestnanosti. Všeobecné štatistické údaje týkajúce sa skupiny pracovníkov s kratším pracovným časom zohľadnené ako celok tak neumožňujú preukázať skutočnosť, že týmto ustanovením je dotknutý oveľa vyšší počet žien ako mužov (pozri analogicky rozsudok Cachaldora Fernández, C-527/13, EU:C:2015:215, bod 30).
- 25 Zo spisu predloženého Súdneho dvoru tiež nevyplýva, že existujú štatistické údaje týkajúce sa skupiny pracovníkov konkrétne postihnutých vnútroštátnym ustanovením dotknutým vo veci samej, ktoré by umožnili preukázať, že sa toto ustanovenie vzťahuje na oveľa vyšší počet žien ako mužov.
- 26 Okrem toho je potrebné spresniť, ako poznamenala španielska vláda a Komisia, že maximálne sumy dávky v nezamestnanosti stanovené v článku 211 ods. 3 LGSS, ktorých sa konkrétne týka konanie vo veci samej, by mohli viac znevýhodniť pracovníkov na plný pracovný čas, keďže tieto sumy sú stanovené s prihliadnutím na IPREM, ktorý sa vzťahuje na všetkých pracovníkov.
- 27 Okrem toho okolnosť, že uvedené maximálne sumy sú na účely zohľadnenia skrátenej pracovnej doby pracovníka na kratší pracovný čas v porovnaní s pracovníkom na plný pracovný čas upravené pomerne (*pro rata temporis*), nemožno považovať za okolnosť, ktorá je sama osebe v rozpore s právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok Österreichischer Gewerkschaftsbund, C-476/12, EU:C:2014:2332, bod 23 a citovanú judikatúru).
- 28 Napokon, ako správne poznamenala Komisia, uvedená úprava *pro rata temporis* je spôsobilá zaručiť rovnakú maximálnu sumu dávky na odpracovanú hodinu, a takýmto spôsobom podporiť rovnaké zaobchádzanie.

- 29 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy nemožno vnútroštátne ustanovenie dotknuté vo veci samej na základe okolností opísaných v rozhodnutí vnútroštátneho súdu považovať za znevýhodňujúce prevažne určitú kategóriu pracovníkov, v danom prípade pracovníkov na kratší pracovný čas a *a fortiori* ženy. Toto ustanovenie nemožno preto považovať za nepriamo diskriminačné opatrenie v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 79/7.
- 30 Preto je na položenú otázku potrebné odpovedať tak, že článok 4 ods. 1 smernice 79/7 za okolností, akými sú okolnosti prejednávaneho sporu, nebráni vnútroštátnej právnej úprave, na základe ktorej sa pri výpočte sumy dávky v úplnej nezamestnanosti vyplývajúcej zo straty jediného zamestnania na kratší pracovný čas uplatní na maximálnu sumu stanovenú zákonom redukčný koeficient, ktorý zodpovedá percentuálnemu podielu kratšieho pracovného času na pracovnom čase porovnateľného pracovníka, ktorý pracuje na plný úväzok.

O trovách

- 31 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

Článok 4 ods. 1 smernice Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením za okolností, akými sú okolnosti prejednávaneho sporu, nebráni vnútroštátnej právnej úprave, na základe ktorej sa pri výpočte sumy dávky v úplnej nezamestnanosti vyplývajúcej zo straty jediného zamestnania na kratší pracovný čas uplatní na maximálnu sumu stanovenú zákonom redukčný koeficient, ktorý zodpovedá percentuálnemu podielu kratšieho pracovného času na pracovnom čase porovnateľného pracovníka, ktorý pracuje na plný úväzok.

Podpisy